

ת"פ (ירושלים) 7074-11-23 - מדינת ישראל נ' דוד שלמה ברבי

ת"פ (ירושלים) 7074-11-23 - מדינת ישראל נ' דוד שלמה ברבימחוזי ירושלים

ת"פ (ירושלים) 7074-11-23

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד

דוד שלמה ברבי

בית המשפט המחוזי בירושלים

[30.09.2024]

כבוד השופטת חנה מרים לומפ

ע"י ב"כ עו"ד רינת בן יעקב

ע"י ב"כ עו"ד דוד ברהום

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו, לאחר שחזר בו מכפירתו, בעובדות כתב האישום שהוגש כנגדו, בעבירות של נשיאת נשק לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), איומים לפי סעיף 192 לחוק, ומעשה פיזיות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(5) לחוק.

2. הנאשם ניהל הליך הוכחות מלא אשר במסגרתו התקיימו שתי ישיבות ונשמעו ראיות. רק בתום פרשת ההגנה, לאחר הפסקה ארוכה אשר במהלכה התייעץ הנאשם עם בא כוחו, ובטרם נשמעו הסיכומים, החליט הנאשם, כאמור, לחזור בו מכפירתו ולהודות בעובדות כתב האישום. בד בבד, ביקש ב"כ הנאשם להוסיף נסיבה שאינה מוזכרת בכתב האישום, והיא שהנאשם נשלח לבצע את העבירה על ידי אחר, ועל כך יפורט בהמשך. המאשימה התנגדה להוספת הנסיבה האמורה וביקשה לחקור את הנאשם אודותיה, אולם הנאשם התנגד לכך, והדגיש שלא ימסור את השם של מי ששלח אותו. נוכח האמור, במסגרת הכרעת הדין נקבע, כי הצדדים יטענו ביחס לקיומה של הנסיבה האמורה במסגרת הטיעונים לעונש.

3. בתמצית, על פי עובדות כתב האישום, א.פ.ו.ר.פ. (להלן: "המתלוננים") מתגוררים בירושלים יחד עם ארבעת ילדיהם, אשר ביניהם ילד כבן 7 הסובל מנכות ושני ילדים קטינים הסובלים מפיגור שכלי. ביום 24.10.23 בסביבות השעה 20:08, הגיע הנאשם לאזור ביתם של המתלוננים מחלקו האחורי של הבית, כאשר הוא נושא על גופו רימון הלם תקני מסוג M7290 שבכוחו להזיק לאדם (להלן: "הרימון"). הנאשם חלף מספר פעמים ליד הגדר המקיפה את בית המתלוננים, ומסיבה שאינה ידועה למאשימה זרק את הרימון לעבר חצר הבית מבלי ששלף את נצרתו, שעה שהמתלוננים וילדיהם היו בבית, וזאת במטרה להפחידם. הרימון פגע בתריס דלת היציאה לחצר אשר היה סגור ברובו.

תסקיר שירות המבחן

4. מתסקיר שירות המבחן מיום 25.8.24 עולה, כי הנאשם כיום בן 20, רווק אשר טרם מעצרו התגורר בבית הוריו. משפחת מוצאו של הנאשם מונה זוג הורים ושבעה ילדים, והוא מסר כי שניים מאחיו היו מעורבים בפלילים. הנאשם סיים תשע שנות לימוד שבמהלכן עבר בין מסגרות לימוד שונות, ובגיל 15 הפסיק את לימודיו ופנה לעבוד בתחום השיפוצים עם אביו, ובהמשך עבד בעבודות מזדמנות. הנאשם מעורב בפלילים מגיל 12, והחל להשתמש באלכוהול ובסמים שונים מגיל 14 ובמהלך השנים התדרדר לשימוש בסמים קשים. הנאשם קיבל פטור מגיוס לצה"ל בשל כך. שירות המבחן התרשם שהנאשם נחשף לדפוסים ולקשרים שוליים ובלתי מיטיבים בסביבתו המשפחתית והחברתית, שהוטמעו והופנמו בתהליך גיבוש זהותו ובאים לידי ביטוי בנורמות עוברות חוק על פי הן הוא פועל.
5. שירות המבחן ציין, כי לנאשם עבר פלילי הכולל שלוש הרשעות בעבירות אלימות, רכוש וסמים. כמו כן צוין, כי תלויים ועומדים כנגד הנאשם תיקים פליליים נוספים בגין עבירות אלימות וסמים שבהם הוגשו כתבי אישום. אשר ליחסו של הנאשם לעבירות בתיק דנן- מסר הנאשם, כי פעל מתוך שיקולים ומניעים כספיים לצורך מימון הסמים בהם הוא משתמש. לדבריו, הוא היה ממוקד בסיפוק צרכיו באותה עת, בהשפעת החומרים ההתמכרותיים, ולא הצליח לחשוב על חומרת המעשה ומשמעותו. נוסף על כך התייחס לקושי של הנאשם בשל סביבת מגוריו, וכי לאורך תקופה הנאשם היה מצוי במצבי סיכון והתקשה לשתף פעולה בטיפול. באפריל 2019 הנאשם שולב באשפוזית "מלכישוע", ולאחר כשלושה שבועות סיים את שהותו במקום, בעקבות מעורבות באירוע אלימות. במאי 2019 שולב בקהילת "רטורנו" שם ביטא קשיים בקבלת סמכות והתנהגות חריגה שכללה שימוש באלימות מילולית, התנגדות לצוות ולסמכותו, צריכת חומרים ממכרים ואף בריחה מהמסגרת. ביחס למעצרו הנוכחי מסר הנאשם, כי עבר אירועי אלימות מצד הסוהרים ללא סיבה. נוכח זאת, שירות המבחן התרשם כי לנאשם דפוסים עברייניים והתמכרותיים, והוא נוטה לצמצם ולטשטש מחומרת מעשיו, מתקשה בהתבוננות עליהם לצורך עריכת שינוי ואינו רואה בעייתיות בהתנהלותו. בשיחה עם שירות המבחן, הנאשם שלל נזקקות טיפולית, הן בתחום הסמים והן בתחום האלימות, כשלדבריו הצליח להיגמל בכוחות עצמו.
6. שירות המבחן סיכם, כי התרשם מבחור צעיר אשר גדל במשפחה בה ההורים התקשו להוות עבורו גורם סמכותי ומציב גבול ברור, דבר שהוביל ליצירת קשרים שוליים שסיפקו לו צרכים ראשוניים של שייכות וביטחון. שירות המבחן העריך, כי קשייו לאורך השנים במסגרות לימודיות וטיפוליות הן ביטוי לקשייו לעמוד בגבולות. שירות המבחן התרשם, כי לנאשם דפוסים אלימים, כאשר לאורך חייו נטה לפעול באופן אימפולסיבי ואלים. הנאשם אינו רואה בעייתיות בהתנהלותו ואינו מבטא נזקקות טיפולית. עוד, התרשם שירות המבחן, מעמימות אותה הציג הנאשם בנוגע למצבו ההתמכרותי ושימושו בסמים, כאשר ניכר שהוא מתקשה לראות בצריכת הסמים מוקד סיכון המגביר חשיפתו למצבים בהם הוא עלול לפעול בשיקול דעת לקוי ואף פוגעני לסיפוק צרכיו.

7. בנוסף, שירות המבחן לקח בחשבון שאין מדובר במעורבותו הראשונה של הנאשם בפלילים, כאשר גם הרשעתו הקודמת היא בתחום האלימות, וההערכה היא שהוא מתקשה לראות בענישה קודמת ובמעצרו הנוכחי גורם ממתן ומציב גבול להתנהלותו, והוא גם התקשה בעבר בשיתוף פעולה עם גורמי טיפול. בשקלול הגורמים שצוינו לעיל, שירות המבחן העריך כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות עוברת חוק מצד הנאשם. על כן, לאור כל האמור לעיל, ובכלל זאת הערכת הסיכון המשמעותית בעניינו, ההתרשמות מדפוסיו האישיותיים והאלימים, חומרת העבירות והסיכון הנשקף מהן, שירות המבחן נמנע מהמלצה בעניינו של הנאשם.

הצהרת נפגעי העבירה

8. המתלוננים הגישו הצהרה מפורטת בדבר הנזקים הנפשיים והכלכליים שנגרמו להם ולילדיהם כתוצאה מהעבירה. המתלוננים ציינו כי הם הורים לארבעה ילדים אשר שלושה מהם, ילד בגיל 7 ושתי בנות בגילאים 13 ו-17, סובלים מפגיור כבד, ואילו בתם הבכורה בת ה-19 מסייעת בטיפול באחיה ובתחזוקת הבית. המתלוננים סיפרו, כי ברקע לעבירות ישנו סכסוך מול שכנם, אשר לטענתם השתלט על חנייה פרטית שלהם. לדבריהם, הסכסוך התדרדר לכדי אירועים פליליים, הגשת תלונה וצווי הרחקה, ואף נגזרו על השכן מספר חודשי מאסר. בהמשך לכך, ביום 24.10.23 הושלך רימון לחצר ביתם על ידי הנאשם, ולא זאת אף זאת, ביום 27.5.24 הושלך פעם נוספת רימון לעבר ביתם, על ידי קטין בשם י.כ., אשר הורשע ודינו נגזר לאחרונה, כפי שיפורט בהמשך.

9. המתלוננים תיארו תחושת חוסר אונים וציינו, כי בנותיהם חוששות לצאת מפתח הבית, אפילו לחצר הפרטית של הבית, ללא ליווי. לדבריהם, בחצר הבית אליה נזרק הרימון ישנם חפצים נפוצים ודליקים, כמו מעלון חשמלי שהתקינו עבור בנם, תאורה ותריסים חשמליים. המתלוננים הוסיפו, כי ילדיהם היו בבית בעת התרחשות האירוע וראו ושמעו הכל, וכעת בני המשפחה חרדים מאוד ובכל יציאה מהבית מתבוננים לצדדים שמא יתקפו אותם. עוד ציינו, כי נוכח החשש התמידי הם התקינו בעלות גבוהה מצלמות אבטחה בנוסף לאלה שכבר התקינו בעקבות הסכסוך, כדי לשפר את ביטחונם האישי. לדברי המתלוננים, האירוע החריף את מצבם ותפקודם של הילדים והם מגלים סימני עצבנות ומתח, והפכו מילדים מלאי שמחה לנרגזים עם התקפות זעם. המתלוננים הוסיפו וציינו, כי המשפחה כולה נעזרת בטיפולים נפשיים ובפסיכולוגיים רגשיים בעלויות משמעותיות, והם נאלצים להקדיש שעות רבות לקחת את הילדים למטפלים ולהחזיר אותם, על חשבון עבודה. כל אלה הובילו להוצאות בלתי צפויות, כתוצאה מהעבירות, ובשל כך נאלצו לקחת הלוואות והם מתקשים לעמוד בהוצאות שוטפות.

ראיות הצדדים לעונש

10. ב"כ המאשימה הגישה גיליון רישום פלילי של הנאשם (ת/1), תצהיר נפגעי עבירה (ת/2) כמפורט לעיל, וגזר דין שניתן בת"פ 14040-06-24 מדינת ישראל נ' י.כ. מיום 27.6.24 (ת/3) (להלן: "עניין י.כ.") אשר יפורט בהמשך.

11. מגיליון הרישום הפלילי של הנאשם עולה, כי לנאשם שלוש הרשעות קודמות בעבירות אלימות, סמים ורכוש, כדלקמן: הנאשם הורשע לראשונה ביום 9.9.19, בהיותו כבן 14 שנים, בגין שלושה תיקים שצורפו יחד ואשר את העבירות שהורשע בהם ביצע בהיותו בגיל 12-13 שנים בלבד. בתיק הראשון, הוא הורשע בעבירות של ניסיון לגניבה, ניסיון להיזק לרכוש במזיד ושתי עבירות גניבה; בתיק השני, הוא הורשע בעבירות של פריצה לבניין שאינו דירה וביצוע גניבה, והיזק לרכוש במזיד; ובתיק השלישי, הוא הורשע בעבירות של ניסיון להחזקת אגרופן או סכין ותקיפה הגורמת חבלה של ממש. בית המשפט לנוער גזר על הנאשם עונש כולל של מאסר מותנה לתקופה של ארבעה חודשים ופיצויים לשלושה נפגעי עבירה בסך כולל של ₪ 1,700.
- הנאשם הורשע פעם נוספת ביום 24.4.23, בהיותו כבן 18.5 שנים, בגין עבירה שביצע בהיותו בן 16 שנים של החזקה או שימוש בסמים שלא לצריכה עצמית. בית המשפט לנוער הטיל עליו תקופת מאסר מותנה למשך 6 חודשים, קנס בסך ₪ 5,000 וצו התחייבות להימנע מעבירה בסך ₪ 2,000 למשך שנתיים.
- כשנה לאחר מכן ביום 14.3.24, הורשע הנאשם בפעם השלישית, בגין עבירה שגם אותה ביצע בהיותו כבן 16 שנים, של החזקה או שימוש בסמים שלא לצריכה עצמית. הוטל עליו מאסר מותנה לתקופה של 5 חודשים, לצד קנס בסך ₪ 2,000 וצו התחייבות להימנע מעבירה בסך ₪ 3,000 למשך שנתיים.
12. אשר לעניינו של י.כ., כפי שצוין לעיל, מדובר במי שהשליך גם הוא רימון לעבר חצר ביתם של המתלוננים בתיק דנן, מספר חודשים בלבד לאחר שעשה זאת הנאשם. כנגד י.כ. הוגש כתב אישום מתוקן, אשר בעובדותיו הוא הודה במסגרת הסדר טיעון, ולפיהן, לבקשתו של אדם שזהותו אינה ידועה למאשימה ובתמורה לסכום של ₪ 2,000, הוא קיבל לידיו רימון גז תקני שאותו יידה לעבר בית המתלוננים מבלי לשלוף את נצרת הרימון. במסגרת הסדר הטיעון עם י.כ., אשר ביצע את העבירה בהיותו קטין בגיל 15 שנים, עתרו הצדדים לעונש מאסר מוסכם. בית המשפט קיבל את הסדר הטיעון וגזר עליו מאסר בפועל למשך 7 חודשים, מאסר מותנה, קנס בסך ₪ 500 ופיצוי למתלוננים בסך ₪ 2,000, בהדגישו, כי סכומי הפיצוי והקנס מתונים נוכח גילו הצעיר (נ/1). טיעוני הצדדים לעונש
13. ב"כ המאשימה טענה, כי הנאשם זרק את הרימון לעבר ביתם של המתלוננים כאשר הם וילדיהם, שחלקם בעלי מוגבלות, נמצאים בו, כשהנאשם לא ידע בוודאות היכן הרימון יפול והוא היה אדיש ביחס לנזק שייגרם. כמו כן, לטענתה, הגם שמדובר ברימון הלם ולא ברימון רסס, עדיין מדובר בכלי נשק אשר בכוחו לפצוע אדם בנסיבות מסוימות. עוד ציינה, כי כפי שעולה מתצהירי נפגעי העבירה, משפחת המתלוננים מתמודדת עם חרדה ופחד כתוצאה ממעשי הנאשם. אשר למחלוקת אם הנאשם נשלח לבצע את העבירה על ידי אחר או ביצע אותה מיוזמתו, ב"כ המאשימה טענה כי הנאשם בחר שלא להעיד על גרסתו לפיה נשלח על ידי אחר, ומסר זאת בצורה רפה ולאחר שקו ההגנה שלו כשל. לכן לשיטתה, המשקל שיש לתת לטענה זו מבלי שהנאשם נחקר עליה הוא אפסי.

14. לעניין מדיניות הענישה הנוהגת, הפנתה ב"כ המאשימה לפסקי דין שלטענתה מבטאים את הענישה הראויה בעניינו. כמו כן, היא התייחסה לגזר הדין שניתן בעניינו של י.כ., וטענה כי ישנו הבדל מהותי בין הליך זה להליך דנן, שכן שם דובר בקטין בן 15; כתב האישום תוקן כך שהוא הורשע בעבירה של החזקת נשק בלבד ולא נשיאתו; ולאור קשיים ראייניים הוסכם שירצה 7 חודשי מאסר בפועל בלבד. בעוד שבעניינו הנאשם בגיר, אינו לוקח אחריות, אלא הודה רק בעת שקו ההגנה שלו קרס, תוך כדי שהעיד בפרשת ההגנה. בהתחשב בכל אלה, עתרה ב"כ המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל.
15. אשר למיקום עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם- ציינה ב"כ המאשימה, כי לנאשם עבר פלילי, הגם שהמאסר הצפוי להיגזר עליו במסגרת ההליך דנן הוא מאסרו הראשון. עוד ציינה, כי הנאשם עצור בתיק דנן מיום 24.10.23 ותלוי ועומד כנגדו תיק נוסף. ב"כ המאשימה התייחסה גם לתסקיר שירות המבחן, אשר תיאר סיכון גבוה להישנות התנהגות עוברת חוק וטענה, כי עולה ממנו מדאגה לפיה מגיל צעיר הנאשם מסתבך בפלילים ונחשף לדפוסים שוליים שהוטמעו בו. לדבריה, מובן שנסיבות חייו אינן פשוטות, ומדובר במי שהוא כיום בן 20 בלבד, אך הנאשם במשך שנים שב ומסתבך בפלילים בכל סוגי העבירות, כשלא נראה שהוא פועל כדי לצאת ממעגל זה ושולל נזקקות טיפולית, ועל כן יש להגן על הציבור מפניו.
16. סופו של דבר, סברה ב"כ המאשימה, כי נוכח המסוכנות הנשקפת מהנאשם, יש צורך ממשי בענישה מרתיעה, ועתרה להטלת עונש של 42 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה ופיצוי הולם למתלוננים.
17. מנגד, ב"כ הנאשם טען, כי אף שעבירת הנשק היא העבירה החמורה ביותר שבה הורשע הנאשם בתיק בו עסקין, למעשה לב האירוע והערך החברתי המרכזי שנפגע הוא שלוות נפשו של האדם, במסגרת עבירת האיומים שביצע הנאשם. לדבריו, נשיאת הנשק, שהוא בעניינו הרימון, לא נועדה להביא לכדי שימוש בו, כשלעצמו, אלא רק היווה כלי להשגת מטרה אחרת, שגם היא מטרה פלילית, אך שונה מהמטרות הרגילות של שימוש בנשק. ב"כ הנאשם ציין, כי אין מדובר ברימון רסס אלא ברימון הולם, אשר היה נצור ומלכתחילה לא הייתה כל כוונה להפעילו. עוד ציין ב"כ הנאשם, כי לא נטען שהיה סכסוך בין הנאשם למתלונן, והנסיבות מלמדות שאדם אחר הוא זה שעומד מאחורי המעשה, ממש כפי שנקבע בעניינו של י.כ. וכפי שעולה מתצהיר נפגעי העבירה.

18. בכל הנוגע למדיניות הענישה הנוהגת, טען ב"כ הנאשם, כי חרף ההחמרה בענישה בעבירות נשק, בעניינו מדובר במקרה מיוחד בעל מספר מאפיינים שאינם קיימים בתיקים אחרים, והם: העובדה שנשיאת הנשק שביצע הנאשם קרובה מבחינה מושגית להחזקה, שכן לא מדובר בירי או בסחר; העובדה שמדובר ברימון הלם ולא ברימון רסס; העובדה שהרימון לא התפוצץ ולא הייתה כוונה שהוא יתפוצץ; והעובדה שהרימון הוא שחקן משנה כאשר העבירה המרכזית היא עבירת האיומים. לכן, לשיטתו, יש לבחון את הפסיקה לעניין הענישה הנוהגת בשים לב למאפיינים אלה, והפנה לפסקי דין שונים לתמיכה בטענתו. הוא הוסיף, כי אף שי.כ. אינו נאשם באותו כתב אישום יחד עם הנאשם, העונש שנגזר עליו מהווה נקודת אחיזה משמעותית והכרחית גם לעניין המתחם שייקבע בעניינו של הנאשם. אשר לנזק שנגרם למתלוננים, ב"כ הנאשם לא חלק על כך שהמשפחה חוותה בהלה וחרדה, לצד זאת ציין, כי אין מדובר בנזק ממשי פיזי וגם לא בנזק נפשי פתולוגי, כך שעל הפיצוי שייפסק להיות מדוד.
19. לאור כל האמור לעיל, סבר ב"כ הנאשם סבר שיש לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין מאסר שירוצה בעבודות שירות ועד למאסר בפועל לתקופה של 20 חודשים. כמו כן, ביחס לפסיקה שהגישה ב"כ המאשימה, טען ב"כ הנאשם שזו אינה משקפת את מדיניות הענישה הנוהגת.
20. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה- נטען, כי אף אם הנאשם הודה כאשר היה עם גבו אל הקיר ובסיומה של פרשת ההוכחות, הוא חסך את כתיבת הכרעת הדין, ולקח אחריות ממשית למעשיו. אף שהודאה בשלב זה אינה שקולה להודאה בתחילת המשפט, היא עדיין ניתנה ללא הבטחה מצד המדינה, שלא בהסדר טיעון, וסירובו של הנאשם למסור את שמו של האדם ששלח אותו ברור. עוד צוין, כי הנאשם שוהה כשנה בבית מעצר בתנאים לא פשוטים, וכי העונש שייגזר עליו כעת יהיה מאסרו הראשון. עוד נטען, כי הנאשם אדם צעיר אשר גדל בנסיבות חיים לא פשוטות, אך יש לקוות כי כאשר הוא ייצא מהמאסר הוא יתחיל את חייו מחדש וישתקם.
21. נוכח כל אלה, לרבות העובדה שעבירת האיומים היא העבירה המרכזית בעניינו, והעובדה שמדובר במאסר ראשון, ובשים לב לתקופת המעצר הממושכת בה שהה הנאשם, ההודאה ומדיניות הענישה הנוהגת, עתר ב"כ הנאשם לגזירת עונש של 12 חודשי מאסר בפועל בצירוף עונשים נלווים.
22. הנאשם בדבריו האחרונים לבית המשפט מסר, כי הוא לוקח אחריות על כך ששיקר בעדותו בבית המשפט בטרם הודה בעובדות כתב האישום. כמו כן, לקח הנאשם אחריות למעשיו, ובהם זריקת הרימון לעבר ביתם של המתלוננים, ומסר שהוא מצטער אם מישהו נבהל מכך. הנאשם הוסיף, כי הוא מעוניין לעשות שינוי בחייו וביקש שתינתן לו ההזדמנות לעשות כן.
- דין והכרעה
- מתחם העונש ההולם
23. בהתאם לסעיף 40 לחוק, העיקרון המנחה בענישה הוא הלימה, קרי: יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה.

24. הערכים החברתיים עליהם יש להגן מפני אלה המבצעים עבירות בנשק, הם הגנה על שלום הציבור וביטחון, שמירה על שלמות גופו ורכושו של אדם ומניעת פגיעה משמעותית בהם כתוצאה משימוש בנשק חם. בית המשפט העליון חזר פעם אחר פעם על החומרה הגלומה בעבירות נשק ועל פוטנציאל הפגיעה בנפש וברכוש שעלולים להיגרם כתוצאה משימוש בו. עוד נפסק, כי בשל הסכנה הרבה הטמונה בעבירות הנשק, על בית המשפט לתת משקל משמעותי יותר לאינטרס הציבורי ולצורך להרתיע עבריינים מלבצע עבירות דומות, על-פני הנסיבות האישיות של העבריין.

25. על עוצמת הערך המוגן, ניתן ללמוד מכך שהעונש המרבי הקבוע לצדה של עבירת נשיאת הנשק עומד על 10 שנות מאסר. עבירות הנשק עלולות להביא, בסופו של יום, לביצוע עבירות שלצדן אלימות קשה, ואף חלילה לקיפוד חיי אדם, וכן עלול להיגרם נזק גדול לביטחון המדינה. באחת הפרשות ציין בית המשפט העליון כי עבירות הנשק "הפכו זה מכבר ל"מכת מדינה" בחברה הישראלית [...]". הן מסכנות את שלום הציבור, גם בהיותן "קרקע פורייה" לביצוע עבירות אחרות - החל מעבירות איומים וכלה בעבירות המתה, ובשל יכולתן לגרום לפגיעות בגוף ובנפש" (ע"פ 2165/23 מדינת ישראל נ' פלאח בלאל, פסקה 10 (4.5.23)). עוד הודגש, כי "חומרה מיוחדת מיוחסת בפסיקת בית משפט זה לאותם מקרים שבהם השימוש בנשק חם נעשה בתוך שטח עירוני ובסביבת בתי מגורים" (ע"פ 4377/16 רמדאן תורק נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (6.10.16)).

26. הערך החברתי המוגן שנפגע כתוצאה מביצוע עבירת האיומים הוא הגנה על שלוות נפשו של הפרט ושלמות גופו וחירותו. ערך מוגן עקיף הנובע מהגנה על החירות הוא חופש הפעולה והבחירה של הפרט. בתי המשפט עמדו זה מכבר על החומרה הנובעת מעבירת האיומים בשל המסוכנות הטבועה בה בהתייחס להוצאת דברי האיומים מן הכוח אל הפועל ולהיותם מעשי בריונות לשמה.

27. בע"פ 103/88 ליכטמן נ' מדינת ישראל (6.9.89) בית המשפט העליון קבע, כי: "אינטרס החברה הוא להגן על שלוות נפשו של הפרט [...] מפני מעשי הפחדה והקנטה שלא כדין, אינטרס חברתי נוסף אף הוא מוגן בעקיפין בעבירה זו, והוא נוגע לחופש הפעולה של הפרט [...] וידוע הוא שבמקרים רבים מושמעים איומים SE PER כמסר מסווה להתנהגות המצופה מן המאויים [...]".

28. אשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, שקלתי כי לעבירה קדם תכנון, שכן בטרם ביצעה היה על הנאשם לקבל לידי את רימון ההלם, ללבוש חולצה ארוכה עם קפוצ'ון ולהגיע לבית המתלוננים בשעת ערב חשוכה כדי להקשות על זיהוי, וכן הוא הגיע מחלקו האחורי של הבית על מנת להשליך את הרימון לעבר חצר בית המתלוננים.

אשר לשאלה בדבר חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר עליו בביצועה- טען ב"כ הנאשם, כי בדומה לעניינו של י.כ., אדם אחר שלח את הנאשם להשליך את רימון ההלם לעבר בית המתלוננים, וכי לנאשם עצמו אין כל סכסוך עמם. מנגד, ב"כ המאשימה טענה כי מאחר שהנאשם סירב להעיד לעניין זה ולא מסר את שמו של מי ששלח אותו, אין מקום לקבוע באופן פוזיטיבי עובדה זו שאינה מוזכרת בכתב האישום. אכן, דרך המלך הייתה כי הנאשם יעיד ויחקר במהלך דיוני ההוכחות בדבר גרסתו, כי לא ביצע את העבירה מיוזמתו, אלא נשלח על ידי אחר לעשותה. עם זאת, מאחר שהנאשם הודה בתום פרשת ההגנה, לאחר שעדותו כבר הסתיימה, מצאתי לנכון להורות כי הצדדים יטענו ביחס לנסיבה זו במסגרת הטיעונים לעונש. דומני, כי בענייננו, העובדה שהנאשם נשלח על ידי אחר להשליך את הרימון עולה בביור לא רק מדברי הנאשם אלא אף מראיות התביעה, שכן אחד מעדי התביעה, סגן ניצב ליאור בן שלום, העיד כי בתחילת החקירה היה חשוד נוסף במעורבות באירוע, אשר נחשד בקשירת קשר לזריקת הרימון (ר' פרוטוקול הדיון מיום 18.7.24, עמ' 53, ש' 26-27; עמ' 54, ש' 16-22; עמ' 56, ש' 31-32). כך גם עולה מגרסת המתלוננים, כפי שהיא באה לידי ביטוי בתסקיר נפגעי העבירה. נוסף על כך, גם עניינו של י.כ., אשר לגביו הוסכם כי נשלח על ידי אחר, ומעשיו דומים לאלה של הנאשם ואף אירעו מבחינה כרונולוגית לאחר שהנאשם ביצע את העבירות וכבר היה עצור, מצביעים על כך שהנאשם, בדומה לי.כ., לא פעל מיוזמתו. יצוין, כי כאשר הנאשם טוען לקיומה של נסיבה מקילה הקשורה בביצוע העבירה, בהתאם להוראת סעיף 40(ג) לחוק, הנטל המוטל עליו להוכחתה הוא כמו במשפט אזרחי. בהתחשב בצבר הראיות, המפורט לעיל, ניתן לומר ששוכנעתי כי הנאשם נשלח על ידי אחר לזרוק את רימון ההלם.

על כל פנים, יוער כי אף אם הנאשם לא יזם את ביצוע העבירה ואין לו דבר וחצי דבר כנגד המתלוננים, קשה לומר שמדובר בנסיבה מקילה, שכן התנהלותו של הנאשם כשכיר חרב מלמדת על אדם שמוכן תמורת בצע כסף לנקוט באלימות כנגד אזרחים תמימים וחפים מפשע, לרבות משפחה עם ילדים בעלי מוגבלויות קשות, כשהוא אדיש לחלוטין להשלכות האפשריות של מעשיו.

הנזק הפוטנציאלי הגלום בעבירה שביצע הנאשם הוא משמעותי. אמנם, מדובר בנזק פוטנציאלי מוגבל באופן יחסי, שכן מדובר ברימון הלם אשר נצרתו לא נשלפה, ולא ברימון רסס למשל. עם זאת, ברי כי גם רימון הלם עלול "לגרור פציעה לאדם, בכפוף לקרבתו למוקד הפעלתו" (ע"פ 1323/13 רך חסן נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (5.6.13)). כמו כן, אך במזל איש לא נכח בחצר בעת שהרימון הושלך ואיש לא נגע בו, כך שהוא לא התפוצץ. עם זאת, הגם שלמרבה המזל לא נגרם בפועל נזק בנפש או ברכוש, הרי שנגרם נזק נפשי משמעותי למתלוננים. כפי שעולה מתצהיר נפגעי העבירה, מדובר במשפחה שמלכתחילה מתמודדת עם מציאות חיים מורכבת שבה שלושה מארבעת ילדיהם הם בעלי צרכים מיוחדים. האימה והפחד שאחזו בהם בעת השלכת הרימון לחצר ביתם לא הסתיימו באותו ערב, אלא מוסיפים ללוות אותם עד עצם היום הזה. כפי שמתואר בתצהיר נפגעי העבירה, ילדיהם של המתלוננים חוששים לשהות בחצר הבית והמשפחה כולה חוששת כשהיא יוצאת מהבית ונמצאת סמוך לו.

29. בקביעת מתחם העונש ההולם בענייננו יש לתת משקל, בין היתר, לסוג הרימון שהושלך, ולנזק שנגרם ועלול היה להיגרם, הן פיזית והן נפשית, לנפגע העבירה. בחינת מדיניות הענישה הנהוגה מעלה, כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריאח לתקופות משתנות, כפי שיפורט להלן:

- א. בע"פ 1693/23 אסלאם אבו אחמד נ' מדינת ישראל (3.12.23), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירות של נשיאת נשק בצוותא ואיומים. כדי לאיים על שוטר שסבר שהתנכל לו, המערער חבר לאחר והשניים נסעו לעבר בית השוטר כשהם מצוידים ברימון הלם. המערער שנהג ברכב הוריד את האחר במרחק קצר מבית השוטר ועזב את המקום, ואילו האחר נטל את רימון ההלם והשליכו לעבר הכניסה לבית, שם הוא התפוצץ וגרם לרעש גדול ולסימני פיוח. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המערער 48 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס בסך 2,000 ₪ ופיצוי לנפגע העבירה בסך 10,000 ₪. בית המשפט העליון דחה את הערעור.
- ב. בע"פ 6469/19 מחמוד אבו דקה נ' מדינת ישראל (27.11.19), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, שתי עבירות של החזקת נשק שלא כדין וירי באזור מגורים. המערער נשלח על ידי שני אחרים תמורת תשלום כספי, בשתי הזדמנויות שונות, לבצע ירי ולהשליך רימונים סמוך לבית המתלונן. בפעם הראשונה המערער ירה 9 כדורים מאקדח לעבר ביתו של המתלונן, וחלק מהקליעים פגעו בחלון הבית ובקיר החיצוני; ובפעם השנייה המערער השליך רימון הלם לעבר בית המתלונן כשהוא ובני משפחתו ישנו בבית, והרימון התפוצץ ויצר בהלה בקרב בני הבית. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם כי המאשימה תעתור להטלת עונש של 14 חודשי מאסר בלבד. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המערער עונש של 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך 3,000 ₪. בית המשפט העליון דחה את הערעור.
- ג. בע"פ 2933/19 אהרון צדיק נ' מדינת ישראל (26.9.19), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירות של נשיאת והובלת נשק ומעשה פזיזות ורשלנות. המערער נסע ברכבו כשהוא נושא רימון הלם, החנה את הרכב והתקרב רגלית למסעדה, שם שחרר את נצרת הרימון והשליכו לעבר מדרכה הסמוכה למסעדה, ושם התפוצץ הרימון במרחק קצר מהמסעדה. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 9 ל-26 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם עונש של 12 חודשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי. בית המשפט העליון דחה את הערעור.
- ד. בע"פ 8845/15 מנסור פואז נ' מדינת ישראל (17.11.16), נדון עניינו של מי שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של נשיאת והובלת נשק ומעשה פזיזות ורשלנות. המערער, שמשפחתו הייתה מסוכסכת עם משפחת המתלוננים, הגיע רגלית לעבר בתי המשפחה האחרת וזרק רימון הלם לעבר שניים מהם, אשר נפל במרחק קצר מהם והתפוצץ בסמוך אליהם, מבלי שנגרם נזק. בית המשפט המחוזי גזר על המערער עונש של 18 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך 7,500 ₪. בית המשפט העליון דחה את הערעור.
- ה. בת"פ 22642-11-23 מדינת ישראל זידאן טאהא (5.2.24), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירה של החזקת נשק. הנאשם וחברו נסעו ברכב כאשר הנאשם יושב במושב הנוסע והחבר נהג, וכאשר הנאשם מחזיק על רצפת הרכב, סמוך לרגליו, רימון הלם. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין 8 ל-20 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם עונש של 8 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס בסך 3,000 ₪.

- ו. בת"פ 54202-01-23 מדינת ישראל נ' עמנואל מנגיסטו (22.10.23), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בשתי עבירות של סחר בנשק ובעבירה של נשיאת נשק. הנאשם מכר לסוכן משטרת שלוש רימוני הלם תמורת סכום כולל של 2,400 ₪. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין 20 ל-50 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם עונש של 25 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך 5,000 ₪.
- ז. בת"פ 38883-05-22 מדינת ישראל נ' פאר סרקיה ואח' (2.1.23), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירות של קשירת קשר לפשע, נשיאת והובלת נשק בצוותא, ואיומים בצוותא. על רקע סכסוך בין הנאשם ושני אחרים למתלונן, השלושה קשרו קשר להשליך רימון הלם על ביתו בכוונה להפחידו. הנאשמים נסעו לעבר הבית, ואחד מהם השליך את הרימון על הבית, שם הוא התפוצץ ברעש וגרם לנזקי פיח בחצר הבית. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם עונש של 24 חודשי מאסר בפועל, כאשר יחד עם הפעלת מאסרים מותנים שחלקם בחופף וחלקם במצטבר ירצה בסך הכל תקופה של 28 חודשי מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי, קנס בסך 4,000 ₪ ופיצוי בסך 6,000 ₪.
- ח. בת"פ 7133-07-20 מדינת ישראל נ' ניסים נס רוזן (6.9.22), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירות של נשיאת והובלת נשק, החזקת נשק ומעשה פזיזות ורשלנות בחומר נפץ. הנאשם נסע עם אחר לבית הגרוש של בת זוגו, כשהנאשם נוהג ברכב והאחר יושב לצדו, ועם הגעתם לבית המתלונן, השליך האחר רימון הלם אל עבר גדר הבית, והרימון התפוצץ בעוצמה. כמו כן, באותו מועד החזיק הנאשם ברכב אקדח. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין 19 ל-48 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם עונש של 19 חודשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי.
- ט. בת"פ 22765-09-19 מדינת ישראל נ' מחמוד מטרי (5.12.19), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירות של נשיאת והובלת נשק, מעשה פזיזות ורשלנות ואיומים. הנאשם הגיע ברכבו לבית המתלונן, והשליך מתוך הרכב רימון לחצר ביתו, הרימון התפוצץ וגרם קול נפץ חזק. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין 9 חודשי מאסר שניתן לרצות גם בעבודות שירות ל-24 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם עונש של 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס בסך 15,000 ₪.
- י. כאמור, י.כ. נדון בשל מעשים דומים לעונש של 7 חודשי מאסר, אולם לא ניתן ללמוד מגזר דין זה, גזירה שווה לעניינו. בניגוד לנאשם שהוא בגיר בן 19 בעת ביצוע המעשים, הנאשם שם היה בן 15, הוא הודה במסגרת הסדר טיעון סגור בתחילת ההליך, העבירה המיוחסות לו היא במדרג חומרה נמוך יותר, הוא החזיק רימון גז ולא רימון הלם, והוא נעדר עבר פלילי.
30. לאחר שבחנתי את הערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירות, את נסיבות ביצוען ואת מדיניות הענישה הנהוגה, ואת מדיניות ההחמרה בעבירות הנשק, הגעתי לכלל מסקנה שיש לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 16 לבין 32 חודשי מאסר בפועל, זאת לצד רכיבי ענישה נלווים.

העונש המתאים

31. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה- לקולה שקלתי, כי הנאשם בחור צעיר מאוד, בן 20 כיום וכן 19 בלבד במועד ביצוע העבירה, אשר נמצא במעצר למעלה מ-11 חודשים, וידוע כי תנאי המעצר קשים מהתנאים במאסר. כמו כן, אף שזוהי אינה הרשעתו הראשונה של הנאשם בפלילים, הוא מעולם לא ריצה מאסר מאחורי סורג וברח וזהו מאסרו הראשון. התחשבתי לקולה גם בנסיבות חייו המורכבות של הנאשם, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן, אשר מילדותו נחשף לחברה שולית ובלתי מיטבית בסביבתו המשפחתית והחברתית, שהוטמעו והופנמו בתהליך גיבוש זהותו.
- עוד שקלתי לזכותו של הנאשם את החלטתו בסופו של דבר להודות בעובדות כתב האישום. אמנם, הנאשם עשה כן רק בתום פרשת ההגנה, לאחר שעדי התביעה כבר הטריחו עצמם להגיע לבית המשפט ולהיחקר בחקירה נגדית, ולאחר שהתברר לנאשם בתום עדותו כי גרסתו הופרכה אל מול ראיות התביעה ועדויות עדי ההגנה שלו עצמו. ואולם, בכך שהנאשם בחר להודות בסופו של דבר, יש משום לקיחת אחריות ראשונית מצדו, כמו גם חיסכון בזמן השיפוט הדרוש לשמיעת סיכומי הצדדים ולצורך כתיבת הכרעת הדין. הגם, כאמור, שאין מדובר באותו משקל שניתן להודאה בתחילת המשפט מבחינת לקיחת האחריות והחיסכון בזמן שיפוטי. כמו כן, ראיתי לחיוב את דבריו האחרונים של הנאשם לפני, אשר לקח אחריות פעם נוספת, התנצל על כך ששיקר בעדותו בבית המשפט והביע צער ואמפתיה למתלוננים בשל מעשיו.
- מנגד, לחומרה שקלתי, כי לנאשם עבר פלילי מכביד בשים לב לכך שמדובר באדם כה צעיר. לנאשם שלוש הרשעות קודמות בעבירות אלימות, רכוש וסמים, כאשר בפועל מדובר בחמישה תיקים פליליים שהנאשם הורשע בהם, שכן במסגרת הרשעתו הראשונה צירף הנאשם יחדיו שלושה תיקים, אשר את העבירות בהם ביצע כבר בהיותו בגיל 12-13 שנים בלבד. בנוסף, שירות המבחן התרשם שלנאשם דפוסי אישיות עברייניים והתמכרותיים, הוא מצמצם ומטשטש מחומרת מעשיו, מתקשה בהתבוננות עליהם לצורך עריכת שינוי, אינו רואה בעייתיות בהתנהלותו ושולל כל נזקקות טיפולית. בהקשר זה יצוין, כי מתסקיר שירות המבחן גם עולה שלפני מספר שנים נעשו שני ניסיונות לשלב את הנאשם בתכניות טיפוליות, אך אלה עלו בתוהו נוכח מעורבותו באירועי אלימות פיזית ומילולית, התנגדות לצוות המסגרת ולסמכותו, צריכת חומרים ממכרים ואף בריחה מהמסגרת. לכן, בין היתר, שירות המבחן העריך כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות עוברת חוק מצד הנאשם, ונמנע מהמלצה בעניינו.
32. מכאן, שיש ליתן דגש לשיקולי הרתעת היחיד ולצורך להגן על הציבור מפני הנאשם, בהיעדר אופק שיקומי טיפולי ברור ונוכח הצורך בהצבת גבול ברור ומרתיע לנאשם, וכן יש לתת דגש לשיקולי הרתעת הרבים. מנגד, יש להתחשב בגילו הצעיר מאוד של הנאשם, שאך מלאו לו 20 שנה, ושזהו לו מאסרו הראשון. משכך, החלטתי להטיל על הנאשם עונש בתפר שבין הרף התחתון לרף הבינוני של מתחם העונש ההולם.
33. בטרם חתימה יצוין, כי בשים לב לגילו המאוד צעיר, ניתן לומר שהנאשם עומד כעת בצומת דרכים, והבחירה נתונה בידו. האם יבחר להמשיך להתבוסס בעולם העברייני, והוא יכנס ויצא מבין כותלי שב"ס לעוד שנים רבות, או שמא, למרות הקושי הרב, הוא יבחר להשתלב בהליכי טיפול ושיקום בעת מאסרו ולאחר שחרורו, ישנה את דפוסיו, ויבחר בדרך הישר והטוב. אנו מצויים כעת בחודש הרחמים והסליחות, בערב ראש השנה, תקופה בה שערי תשובה פתוחים לרווחה, ואני תקווה שהנאשם ישכיל למצוא את הכוחות לצאת ממעגל זה, ולעבור שינוי.
34. סופו של דבר, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים כדלהלן:
- א. 21 חודשי מאסר בפועל, אשר ירוצו מיום מעצרו 23.10.24.
- ב. 12 חודשי מאסר. הנאשם לא ירצה עונש זה אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר על כל עבירת נשק מסוג פשע.
- ג. 6 חודשי מאסר. הנאשם לא ירצה עונש זה אלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר על כל עבירת נשק מסוג עוון או מעשה פזיזות ורשלנות או כל עבירת אלימות.
- ד. פיצוי לנפגעי העבירה בסך 5,000 ₪. הפיצוי ישולם בעשרה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.1.25 ובכל האחד לחודש שלאחריו. לא ישולם תשלום במועדו או במלואו, תעמוד יתרת הפיצוי לפירעון מיידי. העתק גזר הדין ישלח לשירות המבחן.

54678313

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ז אלול תשפ"ד, 30 ספטמבר 2024, בנוכחות הצדדים.